

SEVILLA. De monumentale ingang van het Mexicaansche paviljoen, dat sterke Indiaansche invloeden toont.

geuren in de koesterende stilte, en het goud van de zon boven en tusschen de vreedzame schaduw! De innigheid der natuur — maar daarbij een weelderigheid die wij niet kennen, waarin we nauwelijks gelooven zouden als we ze geschilderd zagen — palmen en bloemen en witte duiven — en die hier toch verrukkelijke, betooverende werkelijkheid is!

Op menige plaats heeft menschenhand de natuur niet alleen geleid, maar ook met eigen werk verrijkt: waterpartijen, monumentale banken, beelden, lantaarns... alles echter waar kunstwerk, met evenveel smaak geplaatst als het vervaardigd is.

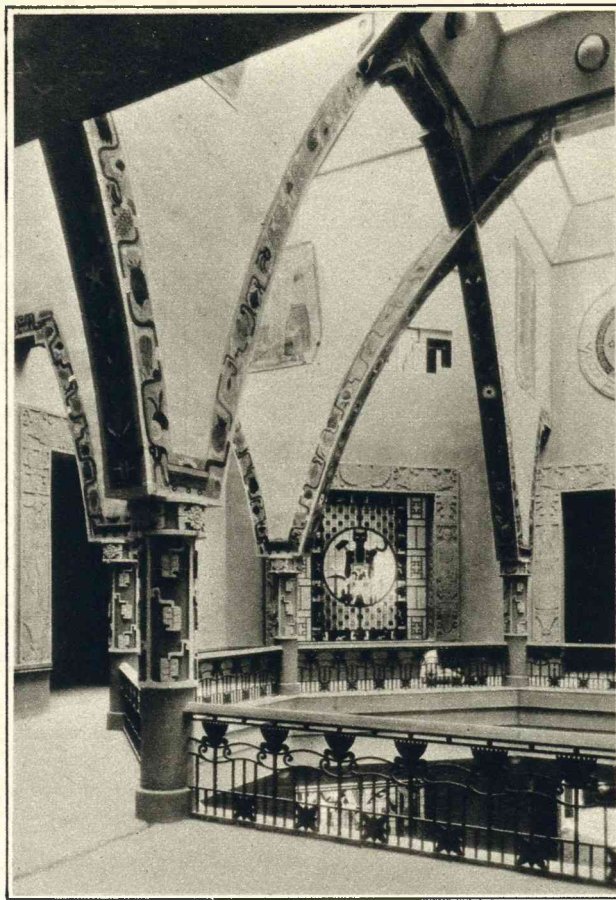
En de tentoonstellingsgebouwen zelve doen aan al die heerlijkheid geen afbreuk, want eerstens zijn ze nergens misplaatst, ten tweede zijn ze alle, of bijna alle, met de grootste zorgvuldigheid ontworpen en uitgevoerd; eene zorgvuldigheid, die tot in ieder détail heeft doorgewerkt: geën deur of raamlijst of waterspuwer, en van binnen geën vloer of wand of plafond of trapeleuning, of 't is een prachtwerk uit nobel materiaal. Elk onderdeel is mooi op zichzelf, de afwisseling is oneindig, en toch is de harmonie volkomen. Hoewel een zekere overdaad niet te miskennen valt strookt die toch volkomen met den gullen rijkdom dezer natuur, met den overvloedigen zonneschijn en het bruisende Spaansche levenslied!

Nu kunnen we 't Barcelona niet kwalijk nemen, dat het zoo'n park niet had; en we mogen het de nieuwe voortuintjes, gras en 'n paar geraniums en 'n fonteintje, vergeven; toch valt niet te miskennen, dat het minder heerlijk is te genieten geeft, minder moois te bewonderen, dan Sevilla. Zelfs staat het aan wansmaak schuldig, waar in plaats van artistieke bewerking, waarvoor wellicht de tijd of het geld ontbrak, kolommen op muren, festoenen als deuromlijsting met zwarte verf werden neergejukt, gelijk op 't Buitenlandsch Paleis en zelfs hier en daar binnen in 't (overigens fraaie) Nationaal Paleis.

Daartegenover offreert Barcelona in het z.g.n. „Spaansche dorp”, een verzameling typische huizen en andere bouwwerken uit alle provincies, een attractie van groote historische waarde en sterk-menschelijke bekooring.

En respect mogen we uiten voor de technische overwinningen, die het gemis aan détailkunst bijna doen vergeten. Is er hier dan weinig bouwkunst, er is veel constructievermogen. En juist zijn techniek wou Barcelona étaleeren!

Wie naar Spanje trekt, naar de tentoonstellingen, om te zien of er daar voor eigen industrie of landbouw, verkeer of transport iets te leeren valt, — of er zich voor uitvoer van eigen of invoer van vreemd product mogelijkheid voordoet — kortom, wie alleen zakelijk zaken wil bezien, die wijde zijn groote aandacht aan Barce-

SEVILLA. Interieur-kiek van het Mexicaansche paviljoen; geestig lijnenspel, kunstsmeed- en beeldhouwwerk en gelukkige polychromie.

lona. Niet omdat een en ander te Sevilla vergeten zou zijn (er is een heele zaal aan den aanleg van spoorwegen, een half gebouw aan de wolfabricatie, een heel paviljoen aan de olijf gewijd) maar omdat op den Montjuich het Spaansche bezit en de Spaansche arbeid stelselmatiger en uitvoeriger worden getoond. Er is veel! Rijk aan delfstof is het centraal plateau, vruchtbaar zijn de glooiende landouwen rondom, geduldig en nijver is de hand

des volks, schrander en vooruitstrevend zijn de ondernemers, en een wakkere regeering is vastbesloten, de algemeene zaken op Europeesch peil te brengen. Nu de Spanjaard reëel genoeg gaat worden voor den internationalen handel, en zich stellig heeft voorgenomen op de wereldmarkt een betere plaats te verwerven, nu is er daar allicht ook voor ons iets te doen! We behooren weer tot de weinige Europeesche landen, die niet officiëel meedoen (terwijl b.v. Denemarken een uitstekend figuur slaat) — mogelijk vindt deze of gene er op eigen gelegenheid ijzer, dat te smeden valt.

Ook wie bewonderen of bestudeeren wil werken van Spaansche kunst en karakteristiek, vindt in Barcelona stof; buiten het reeds kort besproken Spaansche dorp is er het Nationaal Paleis, met een belangrijke verzameling producten van den smaak der eeuwen. Maar na het vervullen van dien plicht ga hij naar Sevilla met vreugde! Want daár ontplooit zich (voor hem evenzeer als voor den geoloog, den geograaf, den historicus en den folklorist) heel de hoogere cultuurwielde van den Iberischen stam: daar is het museum, waar Spanje en Portugal, en negentien Zuid-Amerikaansche staten, de schatten toonen van hun kunstenaars, de geschiedenis en de gesteltenissen van hun land, den aard en de werkzaamheden van hun volk. Daar grijpt ons de eerbied, die billijk is jegens iedere grootsche herinnering, als zij niet dood ligt, maar uit verleden prestatie de bezieling put tot een werkzaam adeldom.

Wij hebben, al reizend en speurend door Spanje, achterlijkheid gezien, maar tevens gevoeld, dat zij gestadig afneemt. Wij gelooven in de toekomst van Spanje; want het wil uit het dal omhoog naar een nieuwen top, of althans naar een waardig niveau. En men weet: als de Spanjaard een spijker in een muur wil slaan, en hij heeft geen hamer, dan doet hij 't met zijn harten kop, — maar de spijker gaat er in!

SEVILLA. Marokkanen in het tentoonstellings-park.